

VENÄJÄN VALLANKUMOUKSEN ARVIOINTIA 22

Kukaan Venäjällä ei nyt enää tule ajattelemaan vallankumouksen tekemistä Marxin mukaan. Näin tai suunnilleen tähän tapaan julisti äskettäin eräs liberaalinen,— jopa miltei demokraattinen,— jopa miltei sosialidemokraattinen, — (menshevistinen) sanomalehti „Stolitshnaja Potshta”²³. Ja tämän sanonnan lausujille on annettava tunnustus siitä, että heidän on onnistunut panna oikein merkille, millaista on *olemukseltaan* se nykyajan politiikassa ilmenevä mieliala ja se suhtautuminen vallankumouksemme opetuksiin, joka on ehdottomasti vallitsevana mitä laajimmissa intelligenssikerroksissa, puolisivistyneen pikkuporvariston piireissä ja ehkenpä vielä vallan sivistymättömänkin pikkuporvariston monissa kerroksissa.

Tässä sanonnassa ei ilmene viha ainoastaan marxilaisuutta kohtaan yleensä, joka uskoo järkkymättömän vakaasti proletariaatin vallankumoukselliseen tehtävään ja on kaikella antaumuksella valmis tukemaan jokaista suurten joukkojen vallankumouksellista liikettä, kärjistämään taistelua ja viemään sen loppuun saakka. Ei. Tässä sanonnassa on sen lisäksi tuotu julki viha niitä taistelumenetelmiä, niitä toimintamenetelmiä ja sitä taktiikkaa kohtaan, jotka *tosiasiassa* ovat *aivan äskettäin* kestäneet kokeen Venäjän vallankumouksen *käytännössä*. Kaikki ne voitot — taikka oikeammin sanoen puolinaiset voitot, neljännesvoitot,— joita vallankumouksemme on saavuttanut, on saatu kokonaan ja yksinomaisesti proletariaatin välittömän vallankumouksellisen rynnistyksen voimalla, proletariaatin, joka on kulkenut työtätekevän väestön ei-proletaaristen ainesten johdossa. Kaikki tappiot ovat aiheutuneet tällaisen rynnistyksen heikkenemisestä, ne ovat johtuneet taktiikasta,

joka kaihtaa tuollaista rynnistystä ja rakentaa laskelmansa sen puuttumiseen ja toisinaan (kadeteilla) jopa suorastaan sen lopettamiseen.

Ja nyt, vastavallankumouksellisten vainotoimenpiteiden riehumiskaudella, poroporvaristo mukautuu pelkurimaisesti uusiin elämän valtiaisiin, hakeutuu uusien, hetkeksi nousseiden kalifien suosioon, luopuu kaikesta entisestä ja koettaa unohtaa sen, uskottelee itselleen ja muille, ettei kukaan Venäjällä nyt enää aio tehdä vallankumousta Marxin mukaan, ettei kukaan haudo mielessään „proletariaatin diktatuuria” ja niin edelleen.

Muissa porvariston vallankumouksissa vanhan vallan fyysillinen voitto, jonka se on saanut kapinaan nousseesta kansasta, on samoin synnyttänyt aina masennusta ja hajaannusta „sivistyneiden” yhteiskuntapiirien laajoissa kerroksissa. Mutta niiden porvarillisten puolueiden keskuudessa, jotka todella ovat taistelleet vapauden puolesta ja joilla on ollut vähänkin merkittävä osansa todella vallankumouksellisissa tapahtumissa, on aina ollut havaittavissa päinvastaisia illuusioita kuin ne, jotka nykyään ovat vallitsevina intelligenssiin kuuluvan pikkuporvariston keskuudessa Venäjällä. Ne ovat olleet illuusioita „vapauden, veljeyden ja tasa-arvoisuuden” kiertämättömästä, pikaisesta ja täydellisestä voitosta, illuusioita ei porvarillisesta, vaan koko ihmiskunnan tasavallasta, sellaisesta tasavallasta, joka toisi maahan rauhan ja ihmisille hyvän tahdon. Ne ovat olleet sellaisia illuusioita, ettei monarkian ja keskiaikaisen järjestelmän sortaman kansan sisällä olisi luokkavihaa, ettei „aatetta” voida voittaa väkivaltaisilla menetelmillä, että aikansa elänyt feodalismi ja uusi vapaa, demokraattinen, tasavaltalainen järjestelmä, jonka porvarillisuutta ei lainkaan tajuttu tahi tajuttiin äärimmäisen hämärästi, ovat toisilleen ehdottoman vastakkaisia.

Sen tähden vastavallankumouksellisten kausien aikana ne proletariaatin edustajat, jotka jaksoivat kehittyä tieteellisen sosialismin katsantokannan asteelle, joutuivat taistelemaan (kuten esimerkiksi Marx ja Engels vuonna 1850) porvarillisten tasavaltalaisten illuusioita vastaan, vallankumouksen perinteiden ja sen olemuksen idealistista käsittämistä vastaan, ylimalkaisia fraaseja vastaan, joilla korvattiin aatteellisesti pätevä ja vakava työ määrätyn luokan keskuudessa²⁴. Meillä on päinvastoin. Me emme tapaa

sellaisia primitiivisen tasavaltalaisuuden illuusioita, jotka jarruttaisivat ajankohtaista tehtävää — vallankumouksellisen työn jatkamista uusissa, muuttuneissa oloissa. Me emme tapaa tasavallan merkityksen *yliarvioimista*, sitä, että tämä välttämätön feodalismia ja monarkiaa vastaan käytävän taistelun tunnus muutettaisiin yleensä kaikkien työtaitekevien ja riistettyjen yhteisen ja kaikkinaisen vapaustaistelun tunnukseksi. Sosialistivallankumoukselliset ja heille sukua olevat ryhmät, jotka ruokkivat *sen tapaisia* aatteita, jäivät piskuisiksi ryhmiksi, ja kolmivuotisen vallankumouksellisen myrskyn kausi (1905—1907) toi heille laajan tasavaltalaisuuteen viehättymisen asemesta *opportunistilisen* pikkuporvariston uuden puolueen, kansansosialistit, antipoliittisen kapinoimisen ja anarkismin uuden voimistumisen.

Pikkuporvarillisessa Saksassa tulivat heti seuraavana päivänä vallankumouksen ensimmäisen rynnistyksen jälkeen vuonna 1848 selvästi näkyviin pikkuporvarillisen tasavaltalaisen demokratian illuusiot. Pikkuporvarillisella Venäjällä tulivat heti seuraavana päivänä vallankumouksen rynnistyksen jälkeen vuonna 1905 selvästi näkyviin ja yhä ilmenevät pikkuporvarillisen opportunistin illuusiot, opportunistin, joka toivoi aikaansaavansa kompromissin taistelutta, pelkäsi taistelua ja heti ensimmäisen tappion jälkeen kiiruhti luopumaan entisyydestään, saastutti yhteiskunnallista ilmapiiriä masentuneisuudella, pelkuruudella ja luopuruudella.

Ilmeisesti tämä ero johtuu yhteiskuntajärjestelmien erilaisuudesta ja molempien vallankumousten historiallisten olojen erilaisuudesta. Asianlaita ei kuitenkaan ole niin, että ristiriita Venäjän pikkuporvarillisen väestön suurten joukkojen ja vanhan järjestelmän välillä olisi vähemmän tärkeä. Se on juuri päinvastoin. Meidän talonpoikaistomme nostatti heti Venäjän vallankumouksen ensimmäisellä kaudella agraariliikkeen, joka oli verrattomasti voimakkaampi, selväpiirteisempi ja poliittisesti määrätietoisempi kuin sitä edeltäneissä XIX vuosisadan porvarillisissa vallankumouksissa. Asianlaita on niin, että sen väestökerroksen, joka oli vallankumouksellisen demokratian ydinjoukko Euroopassa,— kaupunkien ammattikunta-käsityöläisten, kaupunkilaisporvariston ja pikkuporvariston,— oli Venäjällä *pakosta* käännyttävä vastavallankumouksellisen liberalismiin kannalle. Sosialistisen proletariaatin valvoutu-

neisuus, proletariaatin, joka käy käsi kädessä Euroopan sosialistisen kumouksen kansainvälisen armeijan kanssa,— talonpojan äärimmäinen vallankumouksellisuus, talonpojan, jonka maaorjaisäntien harjoittama vuosisatainen sorto on saattanut kerrassaan epätoivoiseen asemaan ja vaatimaan tilanherrain maiden konfiskointia,— nämä seikat ne sysäsivät Venäjän liberalismiin vastavallankumouksen syliin paljon rajummin kuin Euroopan liberalismiin. Siksi Venäjän työväenluokan osaksi tuli erittäin pakottava tehtävä: säilyttää vallankumoustaistelun perinteet, vallankumoustaistelun, josta intelligenssi ja pikkuporvaristo kiirehtivät nyt luopumaan, kehittää ja lujittaa näitä perinteitä, juurruttaa niitä suurten kansanjoukkojen tajuntaan, tallettaa ne kiertämättömän demokraattisen liikkeen seuraavaan nousuun saakka.

Itse työläiset noudattavat vaistomaisesti juuri tätä linjaa. He ovat eläneet liian kiihkeästi suuret lokakuun ja joulukuun taistelut. He ovat nähneet liian selvästi, että heidän asemansa muuttuu *vain* tästä välittömästi vallankumouksellisesta taistelusta riippuen. He puhuvat nyt tahi ainakin tuntevat kaikki samaa kuin se kutoja, joka kirjeessään ammattialansa äänenkannattajalle kirjoitti: tehtailijat ovat riistäneet meiltä saavutuksemme, pikkupomot tekevät jälleen meistä pilkkaa, mutta *odottakaa, vuosi 1905 tulee uudestaan.*

Odottakaa, vuosi 1905 tulee uudestaan. Näin ajattelevat työläiset. Heille tämä taisteluvuosi oli näyte siitä, *mitä on tehtävä.* Intelligenssistä ja luopuruuteen kallistuvasta pikkuporvaristosta se oli „mieletön vuosi”, näyte siitä, *mitä ei pidä tehdä.* Proletariaatille vallankumouksen kokemuksen tutkimisen ja kriittillisen omaksumisen tulee merkitä sitä, että opitaan soveltamaan *silloisia* taistelumenetelmiä *menestyksellisemmin*, että tuo samainen lokakuun lakko-taistelu ja joulukuun aseellinen taistelu saadaan laajemmaksi, paremmin keskitetyksi, tietoisemmaksi. Vastavallankumoukselliselle liberalismille, joka vie luopuruuteen kallistuvaa intelligenssiä talutusnuorassa mukanaan, vallankumouksen kokemusten omaksumisen tulee merkitä sitä, että vapaudutaan ikiajoiksi „villin” joukkotaistelun „naiivista” intoilusta ja vaihdetaan se „kulttuuriseen, siviilisoituneeseen” *perustuslailliseen* työhön stolypinilaisen „perustuslaillisuuden” pohjalla.

Nyt kaikki puhuvat vallankumouksen kokemuksen omaksumisesta ja kriittillisestä tarkistamisesta. Siitä puhuvat sosialistit ja liberaalit. Puhuvat opportunistit ja vallankumoukselliset sosialidemokraatit. Mutta eivät kaikki ymmärrä sitä, että kaikki moninaiset vallankumouksellisen kokemuksen omaksumista koskevat reseptit häilyvät juuri niiden kahden *mainitun* vastakohtan välillä. Eivät kaikki aseta kysymystä selvästi — onko meidän omaksuttava vallankumoustaistelun kokemusta ja autettava joukkoja omaksumaan se, jotta ne kykenisivät taistelemaan entistä varmemmin, sitkeämmin ja päättäväisemmin, — vai onko meidän omaksuttava ja selitettävä joukoille sitä „kokemusta”, minkä kadetit ovat saaneet vallankumouksen kavaltamisessa?

Karl Kautsky on ottanut tämän kysymyksen sen teoreettisen perusasettamuksen kannalta. Tunnetun, kaikille Euroopan tärkeimmille kielille käännetyn teoksensa „Yhteiskunnallinen vallankumous” toiseen painokseen hän on tehnyt koko joukon lisäyksiä ja muutoksia, jotka koskevat Venäjän vallankumouksen kokemusta. Toisen painoksen esipuhe on päivätty vuoden 1906 lokakuulle, joten tekijällä on siis ollut aineistoa tehdäksään päätelmiä, ei ainoastaan vuoden 1905 „myrskystä ja kiihkosta”, vaan myös vallankumouksemme „kadettilaisen kauden” tärkeimmistä tapahtumista, tuosta kaudesta, jolloin oli vallalla yleinen (miltei yleinen) viehättyminen kadettien vaalivoittoihin ja ensimmäiseen Duumaan.

Mitkä kysymykset sitten Venäjän vallankumouksen tarjoamasta kokemuksesta Kautsky on katsonut kyllin suuriksi ja perusluontoisiksi — taikka ainakin niin tärkeiksi, että marxilainen, joka tutkii *yleensä* „yhteiskunnallisen vallankumouksen muotoja ja aseita” (niinkuin Kautskyn teoksen seitsemännen kappaleen otsikko kuuluu, s.o. juuri sen kappaleen, jota on täydennetty vuosien 1905—1906 kokemuksen tarjoamilla opetuksilla), saa niistä *uutta* aineistoa?

Tekijä on ottanut kaksi kysymystä.

Ensimmäkin kysymyksen niiden voimien luokkakokoonpanosta, jotka *kykenevät* pääsemään voitolle Venäjän vallankumouksessa, tekemään sen todella voittoisaksi vallankumoukseksi.

Toiseksi kysymyksen siitä, mikä merkitys on niillä vallankumouksellisen energian suunnan sekä hyökkäysluntonsa kannalta korkeimmilla joukkojen taistelumuodoilla,

jotka Venäjän vallankumous on nostanut esiin, nimittäin: joulukuun taistelulla, s.o. aseellisella kapinalla.

Jokaisen sosialistin (ja erikoisestikin marxilaisen), joka suhtautuu vähänkin harkitsevasti Venäjän vallankumouksen tapahtumiin, on myönnettävä, että nämä ovat todella perustavia kulmakysymyksiä Venäjän vallankumouksen arvioinnissa sekä sen taktillisen linjan arvioinnissa, minkä nykyinen asiointi työväenpuolueelle sanelee. Ellemme tee itsellemme aivan selvää ja täydellistä tilitystä siitä, mitkä luokat objektiivisten taloudellisten olojen vuoksi *kykenevät* tekemään voitokkaaksi Venäjän porvarillisen vallankumouksen, niin meidän puheemme siitä, että me pyrimme tekemään tämän vallankumouksen voitokkaaksi, jäävät pelkiksi fraaseiksi, pelkästään demokraattiseksi kaunopuheeksi, ja meidän taktiikkamme porvarillisessa vallankumouksessa on kiertämättömästi muodostuva periaatteettomaksi ja häilyväksi.

Toisaalta, jotta voitaisiin konkreettisesti määritellä vallankumouksellisen puolueen taktiikka koko maan koettavana olevan yleiskansallisen kriisin myrskyisimpinä aikoina, ei ilmeisesti riitä se, että vain osoitetaan ne luokat, jotka *kykenevät toimimaan* vallankumouksen voittoisaan päätökseen viemisen hengessä. Juuri siinä vallankumouskaudet eroavatkin niin sanotun rauhallisen kehityksen kausista, kausista, jolloin taloudelliset olot eivät synnytä syviä pulia eivätkä aiheuta mahtavia joukkoliikkeitä, että taistelun *muodot* edellisen tapaisina kausina ovat kiertämättä *paljon moninaisempia* ja joukkojen välitön vallankumouksellinen taistelu on etualalla verrattuna johtomiesten propaganda- ja agitaatiotoimintaan parlamentissa, lehdistössä y.m. Sen tähden, jos me vallankumouksellisia kausia arvioidessa rajoitumme eri luokkien toimintalinjan määrittelyyn erittelemättä niiden käyttämiä taistelumuotoja, meidän järkeyllymme jää tieteelliseltä kannalta vajanaiseksi, epädialektiseksi ja käytännölliseltä ja poliittiselta kannalta se näivettyy *kuolleeksi viisasteluksi* (jota, näin sulkumerkeissä sanoen, tov. Plehanov yhdeksältä kymmenesosalta harjoittaakin kirjoitelmissaan sosialidemokratian taktiikasta Venäjän vallankumouksessa).

Jotta vallankumousta voitaisiin arvioida todella marxilaisesti, dialektisen materialismin kannalta, on sitä tarkastettava sellaisten elävien yhteiskuntavoimien taisteluna,

jotka ovat joutuneet niihin ja niihin objektiivisiin oloihin, jotka toimivat niin ja niin ja jotka suuremmalla tai pienemmällä menestyksellä käyttävät sellaisia ja sellaisia taistelumuotoja. Tällaisen erittelyn pohjalla ja tietenkin ainoastaan tällä pohjalla on täysin paikallaan, vieläpä välttämätöntäkin, että marxilainen antaa arvion myös taistelun *teknillisestä* puolesta, sen teknillisistä kysymyksistä. Jos tunnustettaisiin tietty taistelumuoto, mutta ei tunnustettaisi tarpeelliseksi opetella sen tekniikkaa, niin se olisi samaa, kuin jos tunnustaisimme tarpeelliseksi osallistua *kyseessäoleviin* vaaleihin välittämättä mitään laista, jolla *näiden* vaalien suorittamistekniikka on säädetty.

Siirtykäämme nyt tarkastelemaan Kautskyn vastausta kumpaankin edellä asetettuun kysymykseen, jotka — kuten tunnettua — ovat aiheuttaneet sangen pitkällisiä ja kiivaita kiistoja venäläisten sosialidemokraattien keskuudessa *koko* vallankumouskauden kuluessa, alkaen vuoden 1905 kevästä, jolloin bolshevistinen VSDTP:n kolmas edustajakokous Lontoossa²⁵ ja samaan aikaan koolla ollut menshevistinen konferenssi Genevessä määrittelivät tarkoissa päätöslauselmissa taktiikkansa peruseriaatteen, aina yhdistyneen VSDTP:n Lontoon edustajakokoukseen saakka, joka pidettiin keväällä vuonna 1907²⁶.

Ensimmäiseen kysymykseen Kautsky vastaa seuraavasti. Länsi-Euroopassa, sanoo hän, proletariaatti käsittää suuren osan väestöstä. Siksi demokratian voitto nykyisessä Euroopassa merkitsee proletariaatin poliittista herruutta. „Venäjällä, jossa talonpoikaissäestö on vallitsevana, ei sitä voida odottaa. Sosialidemokratian voitto läheisessä (saksaksi: absehbar, s.o. sellaisessa, jonka voi jo nähdä ja johon katse yltää) tulevaisuudessa ei tietysti ole mahdoton Venäjälläkään, mutta tämä voitto saattaisi olla vain proletariaatin ja talonpoikaiston liiton (Koalition) aikaansaannos”. Ja Kautsky lausuu jopa sellaisenkin ajatuksen, että tuollainen voitto antaisi kiertämättömästi voimakkaan sysäyksen proletaariselle vallankumoukselle Länsi-Euroopassa.

Näin muodoin näemme, ettei porvarillisen vallankumouksen käsite vielä määrittele riittävän tarkasti niitä voimia, jotka voivat saavuttaa voiton sellaisessa vallankumouksessa. Voi olla ja on ollut sellaisia porvarillisia vallankumouksia, joissa kaupporvaristo tai kauppa- ja teollisuusporvaristo on esiintynyt tärkeimpänä liikkeellepanevana

voimana. Tällaisten vallankumousten voitto on ollut mahdollinen porvariston vastaavan kerroksen voittona vastustajistaan (kuten etuoikeutetusta aatelistosta tahi rajoittamattomasta monarkiasta). Venäjällä on asianlaita toisin. Meillä porvarillisen vallankumouksen voitto ei ole mahdollinen *porvariston voittona*. Tämä tuntuu paradoksaaliselta, mutta se on tosi. Talonpoikaisväestön vallitseva asema, tuohon väestöön kohdistuva maaorjuudellisen (puoliksi maaorjuudellisen) suurmaanomistuksen hirvää paino, sosialistiseksi puolueeksi jo järjestyneen proletariaatin voima ja tietoisuus — kaikki nämä seikat tekevät *meidän* porvarillisen vallankumouksemme luonteeltaan *erikoiseksi*. Tämä erikoisuus ei poista vallankumouksen porvarillista luonnetta (niin kuin Martov ja Plehanov ovat yrittäneet asiaa kuvata enemmän kuin epäonnistuneissa huomautuksissaan Kautskyn asenteen johdosta). Tämä erikoisuus aiheuttaa vain sen, että porvaristomme on luonteeltaan vastavallankumouksellista ja että proletariaatin ja talonpoikaiston diktatuuri on välttämätön voiton saamiseksi *sellaisessa* vallankumouksessa. Sillä „proletariaatin ja talonpoikaiston liitto”, joka saa *voiton* porvarillisessa vallankumouksessa, ei olekaan mitään muuta kuin proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellis-demokraattista diktatuuria.

Tämä väittämä on niiden taktillisten erimielisyyksien lähtökohtana, joita sosialidemokratian sisällä on ollut vallankumouksen aikana. Vain silloin, kun tämä otetaan huomioon, voidaan ymmärtää kaikki erilliset kiistat (kysymyksessä kadettien kannattamisesta yleensä, vasemmistoblokista ja sen luonteesta j.n.e.) sekä erillisten tapausten aiheuttamat yhteenotot. Vain tämä taktillinen peruserimielisyys eikä suinkaan „taisteluryhmäläisyys” tahi „boikotismi”, kuten asioita tuntemattomat ihmiset toisinaan luulevat, oli *lähtökohtana* bolshevikkien ja menshevikkien väliselle erimielisyydelle vallankumouksen ensimmäisellä kaudella (vuosina 1905—1907).

Eikä voida kylliksi korostaa sitä, miten välttämätöntä on tutkia erittäin tarkasti tätä erimielisyyden lähtökohtaa ja käsitellä tuolta *mainitulta kannalta* molempien Duumien antamaa kokemusta ja talonpoikaiston välittömän taistelun kokemusta. Ellemme tee tätä työtä *nyt*, niin sitten, liikkeen seuraavan nousun aikana, emme kykene taktiikan alalla ottamaan askeltakaan eteenpäin herättämättä jälleen

vanhoja kiistoja tahi synnyttämättä puolueryhmien välisiä selkkauksia ja epäsovia puolueen sisällä. Sosialidemokratian suhde liberalismiin ja porvarilliseen talonpoikaismokratiaan on määriteltävä Venäjän vallankumouksen kokemuksen pohjalla. Muuten ei meillä tule olemaan proletariaatin periaatteellisesti johdonmukaista taktiikkaa. Samalla sanottakoon, että „proletariaatin ja talonpoikaiston liittoa” ei missään tapauksessa saa käsittää eri luokkien taikka proletariaatin ja talonpoikaiston puolueiden yhteensulautumisen mielessä. Ei ainoastaan sulautuminen, vaan jokainen pitkäaikainen sopimuskin olisi työväenluokan sosialistiselle puolueelle turmioksi ja *heikentäisi* vallankumouksellisdemokraattista taistelua. Se, että talonpoikaisto häilyy kiertämättömästi liberaalisen porvariston ja proletariaatin välillä, johtuu sen luokka-asemasta, ja vallankumouksemme on antanut siitä hyvin paljon esimerkkejä mitä erilaisimmilla taisteluaoloilla (Witten Duuman boikotti; vaalit; trudovikit I ja II Duumassa j.n.e.). Vain harjoittamalla ehdottomasti itsenäistä vallankumouksen etujoukon politiikkaa proletariaatti kykenee irrottamaan talonpoikaiston liberaaleista, vapauttamaan sen liberaalien vaikutuksesta, viemään sen mukanaan taistelun kulussa ja sillä tavoin saamaan *todellisuudessa* aikaan „liiton”, liiton silloin ja sikäli, milloin ja mikäli talonpoikaisto käy vallankumouksellista taistelua. Ei trudovikkien liehittelyllä, vaan arvoitelemalla säälimättömästi heidän heikkouksiansa ja horjuntaansa, propagoimalla tasavaltalaisen ja vallankumouksellisen talonpoikaismuutoksen aatetta voidaan saada aikaan proletariaatin ja talonpoikaiston „liitto”, jonka tarkoituksena on *voiton* saavuttaminen yhteisistä vihollisista eikä liittojen ja sopimusten solmiamisleikki.

Tuo osoittamamme Venäjän porvarillisen vallankumouksen erikoinen luonne korottaa sen erikoisasemaan uuden ajan muiden porvarillisten vallankumouksien joukossa ja samalla lähentää sitä vanhemman ajan *suuriin* porvarillisiin vallankumouksiin, joissa talonpoikaisto näytteli huomattavaa vallankumouksellista osaa. Tässä suhteessa ansaitsee mitä suurinta huomiota se, mitä Friedrich Engels kirjoitti tavattoman syvässä ja ajatusrikkaassa artikkelissaan „Historiallisesta materialismista” („Sosialismin kehitys utopiasta tieteeksi” teoksen englanninkielinen esipuhe, jonka Engels on itse kääntänyt saksan kielelle ja joka

on julkaistu „Neue Zeit” * lehdessä, 1892—1893, XI vuosikerta, 1. nide). „Se oli erikoislaatuinen ilmiö”, sanoo Engels, „että kaikissa kolmessa suuressa porvarillisessa vallankumouksessa” (uskonpuhdistus Saksassa ja XVI vuosisadan talonpoikaissota; XVII vuosisadan vallankumous Englannissa; Ranskan vallankumous XVIII vuosisadalla) „taisteluarmeijana olivat talonpojat. Ja juuri talonpojat osoittautuvat siksi luokaksi, joka voiton saavuttamisen jälkeen, tämän voiton taloudellisten seurausten vuoksi, joutuu kiertämättömästi taloudelliseen häviöön. Sata vuotta Cromwellin jälkeen oli Englannin yeomanry (talonpoikaisto) miltei kokonaan hävinnyt. Ja kuitenkin vain tämän yeomanryn ja kaupunkien köyhälistöaineksen asioihinpuuttumisen ansiosta taistelu vietiin lopulliseen ratkaisuunsa asti, ja Kaarle I joutui mestauslavalle. Jotta porvaristo olisi saanut korjatuksi vaikkapa edes ne voiton hedelmät, jotka silloin olivat jo aivan kypsät korjattaviksi,— sitä varten oli välttämätöntä viedä vallankumous huomattavasti pitemmälle kuin oli tämä päämäärä. Aivan samoin oli Ranskassa vuonna 1793 ja Saksassa 1848. Tämä näyttää tosiasiaassa olevan porvarillisen yhteiskunnan kehityslakeja”. Ja saman kirjoituksen toisessa kohdassa Engels sanoo, että Ranskan vallankumous oli „ensimmäinen kapina, joka taisteltiin loppuun saakka, toisen taistelevan puolen, nimittäin ylimystön, täydelliseen tuhoamiseen saakka ja toisen, nimittäin porvariston, täydelliseen voittoon saakka”²⁷.

Venäjän vallankumouksen kulku on vahvistanut mainiosti nämä molemmat Engelsin tekemät historialliset havainnot eli yleistyksen. Vahvistuksensa on saanut sekin, että vain talonpoikaiston ja proletariaatin, „kaupunkien köyhälistöaineksen”, asioihinpuuttuminen kykenee edistämään vakavasti porvarillista vallankumousta (kun XVI vuosisadan Saksassa, XVII vuosisadan Englannissa ja XVIII vuosisadan Ranskassa voidaan talonpoikaisto asettaa ensi sijalle, niin XX vuosisadan Venäjällä on suhde ehdottomasti käännettävä päinvastaiseksi, sillä ilman proletariaatin aloitteellisuutta ja johtoa talonpoikaisto ei ole mitään). Vahvistetuksi on tullut sekin, että vallankumous on vietävä huomattavasti pitemmälle kuin ovat sen välittömät,

* — „Uusi Aika”. Toim.

lähimmät, jo täysin kypsyneet porvarilliset päämäärät, jotta nämä päämäärät todella saavutettaisiin, jotta voitaisiin peruuttamattomasti varmistaa minimaaliset porvarilliset saavutukset. Tämän perusteella voidaan päätellä, miten halveksivasti Engels olisi suhtautunut poroporvarillisiin resepteihin, joissa neuvotaan etukäteen ty pistämään vallankumous vain välittömästi porvarillisiin, suppeasti porvarillisiin puitteisiin, „ettei porvaristo loittonisi”, kuten Kaukasian menshevikit sanoivat päätöslauselmassaan vuonna 1905, tahi että olisi „tae restauraatiota vastaan”, niinkuin Plehanov sanoi Tukholmassa!

Toista, vuoden 1905 joulukuun kapinan arviointia koskevaa kysymystä Kautsky käsittelee kirjasensa toisen painoksen alkulauseessa. „En voi nyt enää, kirjoittaa hän, niin suurella varmuudella kuin vuonna 1902 väittää, etteivät aseelliset kapinat ja barrikaditaistelut tule vastaisissa vallankumouksissa näyttelemään ratkaisevaa osaa. Sitä vastaan todistaa liian ilmeisesti Moskovan katutaistelujen kokemus, jolloin kourallinen ihmisiä piti viikon ajan puoliaan barrikaditaistelussa kokonaista armeijaa vastaan ja olisi miltei päässyt voitolle, ellei vallankumousliikkeen epäonnistuminen muissa kaupungeissa olisi tehnyt mahdolliseksi lähettää armeijan avuksi sellaisia lisäjoukkoja, että loppujen lopuksi oli kapinallisia vastaan keskitetty heihin verrattuna hirveän suuri ylivoima. Tämä barrikaditaistelun suhteellinen menestys oli tietysti mahdollinen vain sen takia, että kaupunkiväestö tuki tarmokkaasti vallankumouksellisia ja sotaväki oli aivan demoralisoitunut. Mutta kuka voi varmuudella väittää, ettei Länsi-Euroopassa voi tapahtua jotain tämän kaltaista?”

Siis melkein vuoden kuluttua kapinan jälkeen, kun taroituksena ei enää voinut olla taistelijain mielenreippauden välitön tukeminen, niin varovainen tutkija kuin Kautsky tunnustaa päättävästi Moskovan kapinan barrikaditaistelun „suhteelliseksi menestykseksi” ja katsoo välttämättömäksi oikaista sitä yleistä johtopäätöstään, että tulevaisuuden vallankumouksissa katutaisteluilla ei voi olla suurta merkitystä.

Vuoden 1905 joulukuun taistelu *todisti*, että aseellinen kapina *voi* voittaa nykyajan sotatekniikan ja sotilaallisen organisaation oloissa. Joulukuun taistelu opetti, että koko kansainvälisen työväenliikkeen on tästä lähtien otettava

huomioon se, että samantapaisten taistelumuotojen käyttö lähimmissä proletaarisissa vallankumouksissa on todennäköistä. Juuri tällaisia johtopäätöksiä todella juontuu vallankumouksemme kokemuksista,— juuri tällaiset opetukset on mitä laajimpien joukkojen siitä omaksuttava. Miten kaukana nämä johtopäätökset ja opetukset ovatkaan siitä ajatussuunnasta, jonka Plehanov esitti herostraattisen kuuluisalla lausunnollaan joulukuun kapinasta: „ei olisi pitänyt tarttua aseisiin”. Miten äärettömän paljon luopiomaisia kommentaareja tuollainen arvio aiheuttikaan! miten lukematon määrä likaisia liberaalien käsiä siihen tarttuikaan levittääkseen turmelusta ja poroporvarillista kompromissihenkeä työväenjoukkojen keskuuteen!

Plehanovin antamassa arviossa ei ole hitustakaan historiallista totuutta. Kun Marx, joka puoli vuotta ennen Kommuunia oli sanonut, että kapina on mielettömyyttä, kykeni kuitenkin arvostamaan tämän „mielettömyyden” proletariaatin suurenmoiseksi joukkoliikkeeksi XIX vuosisadalla, niin venäläisten sosialidemokraattien on nyt tuhat kertaa suuremmalla syyllä kylvettävä joukkoihin sitä vakaumusta, että joulukuun taistelu oli kaikkein välttämättömin, laillisin ja suurin proletaarinen liike Kommuunin jälkeen. Venäjän työväenluokkaa tullaan kasvattamaan juuri tällaisten katsomusten hengessä — puhukoot nämä tai nuo sosialidemokratian joukossa olevat intelligentit mitä hyvänsä ja ruikutelkoot kuinka tahansa.

Ehkäpä tässä on paikallaan eräs huomautus, kun otetaan huomioon, että tätä artikkelia kirjoitetaan puolalaisia tovereita varten. Valitettavasti puolan kieltä taitamattomana tunnen Puolan oloja vain kuulopuheitten mukaan. Ja minulle voidaan helposti esittää vastaväite, että juuri Puolassa on kokonainen puolue taittanut niskansa voimattomassa partisaanitaistelussa, terrorissa ja säihkyvissä taisteluleimahduksissa, ja nimenomaan kapinaperinteiden sekä proletariaatin ja talonpoikaiston yhteisen taistelun nimessä (niin sanottu PPS:n „pravitsa”²⁸). Saattaa hyvinkin olla niin, että tältä kannalta Puolan olot ovat todella perin pohjin erilaiset kuin muulla Venäjällä. Siitä en voi sanoa mitään. Minun on kuitenkin huomautettava, että paitsi Puolaa emme ole nähneet missään muualla niin mieleföntä, oikeutettuja vastaväitteitä ja taistelua herättänyttä vallankumouksellisesta taktiikasta poikkeamista. Ja tässä tulee

väkisinkin mieleen tällainen ajatus: juuri Puolassa ei vuoden 1905 joulukuussa ollutkaan sellaista aseellista joukkotaistelua! Ja eikö sen vuoksi juuri Puolassa ja yksinomaan Puolassa juurtunut käytäntöön vääristelty ja mieleton, vallankumousta „tekevän” anarkismin taktiikka, eiköhän juuri sen vuoksi, etteivät olosuhteet suoneet aseelliselle joukkotaistelulle mahdollisuutta päästä siellä edes lyhyeksi hetkeksi vauhtiinsa? Vai eikö juuri *sellaisen* taistelun perinnäistapa, joulukuun aseellisen kapinan perinnäistapa, ole toisinaan ainoa vakava keino anarkististen tendenssien voittamiseksi työväenpuolueen sisällä, ei kaavamaisen, filisterimäisen, poroporvarillisen siveellisen opetuksen avulla, vaan siirtymällä tarkoituksettomasta, järjettömästä ja hajanaisesta väkivallan käytöstä määrätietoiseen, joukkomittaiseen väkivaltaan, joka on sidottu laajaan liikkeeseen ja välittömästi proletaarisen taistelun kärjistymiseen?

Kysymyksellä vallankumouksemme arvioinnista ei suinkaan ole yksistään teoreettinen, vaan myös mitä välittömin, käytännöllinen, ajankohtainen merkitys. Koko propaganda-, agitaatio- ja organisaatiotyömme liittyy nykyhetkellä erottamattomasti siihen prosessiin, jonka kulussa työväenluokan ja puoliproletaarisen väestön mitä laajimmat joukot omaksuvat kolmen suuren vuoden opetuksia. Nykyisellä ajankohdalla emme voi rajoittua pelkästään julistamaan (PPS:n „levitsan” X edustajakokouksen päätöslauselmien hengessä), että tilannetiedot eivät salli meidän nyt sanoa, onko meillä nyt edessämme vallankumouksellisen purkauksen tie vaiko pitkällisten, hitaiden, vähäisten edistysaskelten tie. Sitä ei tietenkään voi nyt määritellä mikään tilastointi maailmassa. Tietysti meidän on tehtävä työtämme niin, että siinä olisi kauttaaltaan sama yleinen *sosialistinen* henki ja sisältö, valmistelkoon tulevaisuus meille kuinka raskaita koettelemuksia hyvänsä. Mutta ei siinä vielä kaikki. Jos pysähdytään tähän, niin se merkitsee, ettei osata antaa proletariaatin puolueelle mitään tosiasiallista ohjausta. Meidän on asetettava suoraan ja ratkaistava selvästi kysymys, mihin suuntaan me tulemme nyt tekemään kolmen vallankumousvuoden kokemuksen tutkimustyötä? Meidän on sanottava avoimesti ja kaikkien kuullen, opetuksiksi horjuville ja masentuneille, häpeäksi luopiomaisille ja sosialismista loittoneville, että työväenpuolue pitää joukkojen välittömästi vallankumouksellista taistelua, vuoden

1905 loka- ja joulukuun taistelua, proletariaatin suurimpina liikkeinä Kommuunin jälkeen, että vain tällaisten taistelu-
muotojen kehittämisessä on vallankumouksen vastaisten
menestysten tae, että näiden taistelunäytteiden tulee olla
meille majakkana uusien taistelijasukupolvien kasvatta-
misessa.

Tekemällä tähän suuntaan jokapäiväistä työtämme ja
muistaen sen, että vain puolueen monivuotinen vakava ja
johdonmukainen valmistava toiminta on turvannut puolueelle
sen täyden vaikutuksen, mikä sillä oli proletariaattiin
vuonna 1905,— me voimme päästä siihen, että kehitty-
köötpä tapahtumat miten hyvänsä ja tapahtukoonpa itseval-
tiuden rappeutuminen kuinka nopeasti tahansa työväen-
luokka lujittuu järkkymättä ja kasvaa tietoisiksi vallan-
kumoukselliseksi sosialidemokraattiseksi voimaksi.

*Julkaistu huhtikuussa 1908
aikakauslehdessä „Przegład
Socjaldemokratyczny” № 2
Allekirjoitus: N. Lenin*

*Venäjän kielellä (puolan kielestä
käännettynä) julkaistu toukokuun
10 (23) pnä 1908 „Proletari”
lehden 30. numerossa*

*Julkaistaan „Proletari” lehdessä
tekstistä, joka on tarkistettu
aikakauslehden tekstiin mukaan*